

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1971

BRNO 1972

Mittelalterlicher Becher aus Polešovice (Bez. Uherské Hradiště). In Polešovice fand man in der Destruktion eines tönernen kuppelförmigen Herdes einen mittelalterlichen Becher, dessen Form bei der Veränderung des Wärmeregimes in der Ausbrennungskammer des Herdes teilweise deformiert wurde. Das Gefäß war auf der Drehscheibe aus zwei Teilen — dem Boden und dem Körper mit Rand hergestellt worden. Beide Teile wurden nachträglich zusammengesetzt. Diese Art kann man als Zwischenstufe der Erzeugungstechnologie der Keramik aus freier Hand und der gänzlich auf der Drehscheibe hergestellten Keramik betrachten. Der Becher war vermutlich auf heimische Art hergestellt worden. Aufgrund der Form, des Materiales, der Verzierung und der datierten Analogien reihen wir den Becher in die 2. Hälfte des 13. Jhs. ein.

NÁLEZ KOSTĚNÉ BRUSLE V OLOMOUCI (okr. Olomouc)

VÁCLAV BURIAN, Vlastivědný ústav, Olomouc
(Tab. 100)

Při výkopu koksové šachty v objektu muzejní budovy v Olomouci (náměstí Republiky 6) byl prováděn průlom podzemní části západní zdi hlavní budovy. Zde v hloubce 150 cm pod základovým zdívem objevil vedoucí stavební čtyři Oldřich Rec kostěnou brusli, kterou 10. září 1971 odevzdal do sbírek Vlastivědného ústavu v Olomouci.¹

Brusle, 26 cm dlouhá, je vyrobena z koňské levé metatarsální kosti,² jejíž proximální hlavice je rovně seříznuta, distální zahrocená odříznutím obou kondylů. Plochá strana kosti je upravena do roviny s vysokým leskem, která se směrem k distální hlavici (hrotu brusle) vytrácí.

Výběrem suroviny i úpravou je tento nález souhlasný s většinou dosud publikovaných exemplářů.³ Časová registrace je však obvykle značně nejistá, chybí doprovodný datovatelný materiál. U olomouckého nálezu se můžeme opírat o dvě data, kdy došlo k podstatným terénním zásahům na místě nálezu. Prvním byla výstavba kláštera klarisek, který je písemně poprvé doložen k roku 1298 (k jeho založení došlo patrně kolem roku 1250, jak také uvádí barokní pamětní záznam).⁴ V tom případě lze vznik brusle klást pod uvedené datum a připustit i časovou souvislost s mladohradištními nálezy keramiky ze stejného územního okruhu.⁵ Druhou datovací možností poskytuje bezprostřední situace pod základem druhé stavby kláštera, k níž byl položen základní kámen roku 1754.⁶ Přicházejí tedy v úvahu dva termíny s rozdílem zhruba pěti set let, z nichž období barokní výstavby je sice termínem konečným, ale nevyklučuje středověký původ.

Poznámky.

¹ Vlastivědný ústav, Olomouc, přírůstkové číslo 340/71.

² Osteologické zhodnocení materiálu bylo provedeno v Krajské veterinární nemocnici v Olomouci-Chválkovicích 10. 11. 1971.

³ Josef Skutil. Příspěvky k poznání staroslovanské kultury (7—11), Sborník Velehradský, nová řada, číslo 10, 1939, 26, oddíl 10 na str. 33: K otázce pravěkých a časně historických bruslí. Zde je uvedena i další literatura.

⁴ Stavební počátky hlavní budovy olomouckého muzea, Zprávy Vlastivědného ústavu v Olomouci, 1960, č. 62, 225, 228.

⁵ Nálež mladohradištní keramiky na olomouckém Předhradí. AR, roč. XXIII, 1971, 751—753.

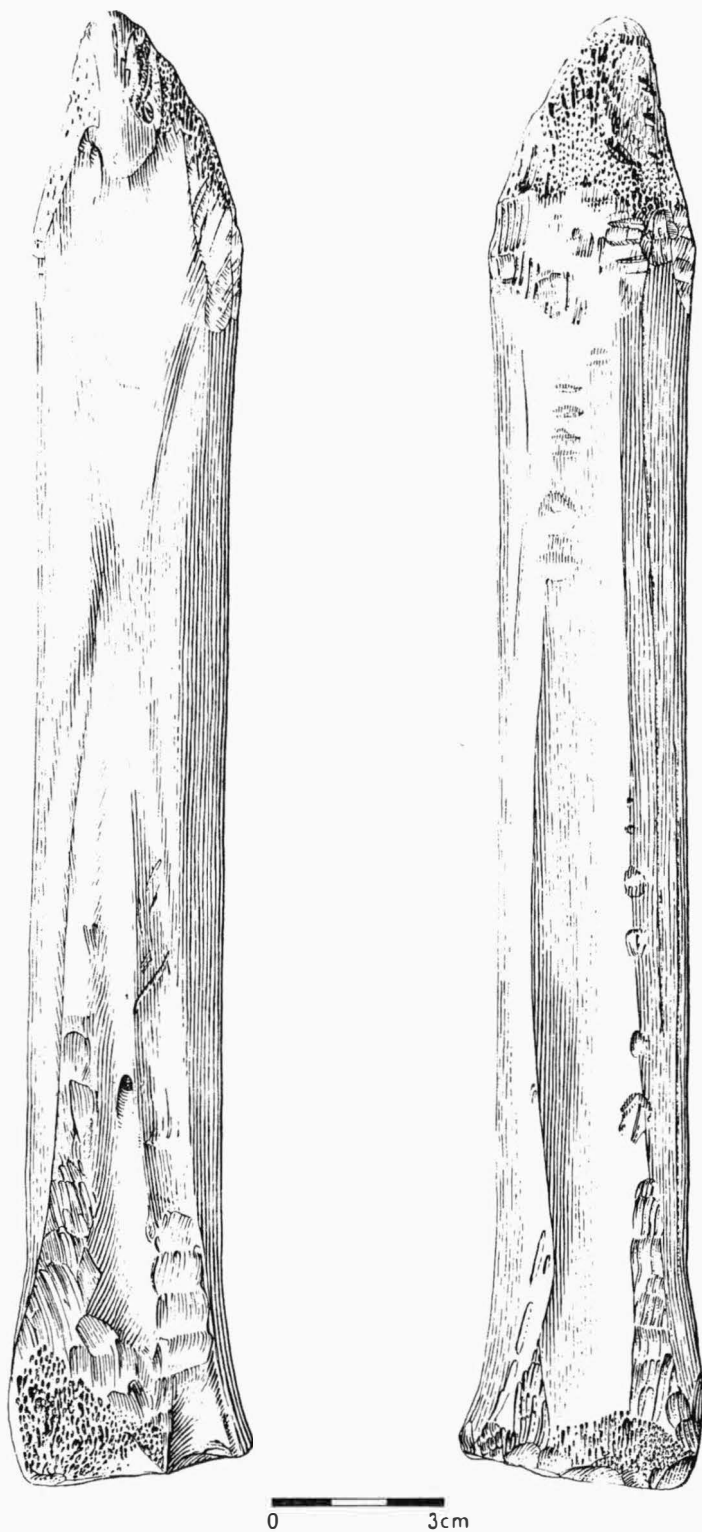
⁶ Viz pozn. 4, 225—230.

Fund eines Knochenschlittschuhes in Olomouc. Den Knochenschlittschuh, der aus einem linken Pferdemetatarsus hergestellt ist, fand man unter den Grundmauern des einstigen Klosters der Klarissen in Olomouc. Den Ursprung kann man vor das Jahr 1250 oder vor das Jahr des Aufbaues des barocken Gebäudes (1754) legen.

STŘEDOVĚKÉ NÁLEZY Z VÁVROVIC (okr. Opava)

VLASTA ŠIKULOVÁ, Slezské muzeum, Opava

Při budování sklepa pod svým domem ve Vávrovicích č. 6 rozkopal Arnošt Hellebrant 27. července 1971 jámu, z níž vybral v hloubce 150 cm nálezy. Po skončení prací je odevzdal prostřednictvím Josefa Falhara z Vávrovic archeologickému oddělení Slezského muzea v Opavě. V půli listopadu prohluboval sklep o 30 cm, přičemž našel ve vzdálenosti 1 m od předcházejícího místa

Tab. 100

Olomouc (okr. Olomouc), náměstí Republiky 6. Kostěná brusle. — Platz der Republik 6. Knochenschlittschuh.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1971

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulík

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, M. Bálek, S. Janák, A. Životská

Na titulní obálce: Nádobka z eneolitického sídliště v Brně-Lískovci

Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné